

музичні заняття, творчі конкурси); застосування сучасних музичних технологій (Tik-Tok, You-Tube, стримінгові сервіси); музичне волонтерство сприяють соціальній адаптації молоді в нове середовище закладу вищої освіти. Важливим є пошук ефективних методів соціальної адаптації молодого покоління в умовах сучасного суспільства, де музичне мистецтво відграє ключову роль.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко О. Основні трактування поняття технології соціальної адаптації та їх аналіз у контексті проблеми інвалідності. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2021. Вип. 3. С. 22–28. URL: <https://surl.li/kuqhnu>
2. Козубовська І., Шикітка Г. Наукові підходи до розуміння термінів «адаптація» і «соціалізація» особистості. *Педагогічні інновації у фаховій освіті*. 2019. Вип. 10. С. 98-102. URL: <https://surl.li/abdzdk>
3. Соціальна педагогіка : мала енциклопедія / за заг. ред. І. Д. Звереві. Київ : Центр учбової літератури, 2008. С. 7–8.

АДАПТАЦІЯ І СОЦІАЛІЗАЦІЯ ЛІЦЕЇСТІВ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ (З ДОСВІДУ РОБОТИ ХАРКІВСЬКОГО ПРИВАТНОГО ЛІЦЕЮ PUSH SCHOOL У МІСТІ ПОЛТАВА)

Комленко Людмила

Відокремлений структурний підрозділ «Перша українська школа»

Харківської області в м. Полтава

liudmilakomlenko@gmail.com

Постановка проблеми. Однією з головних функцій освіти є соціалізація особистості в сучасному світі ще на ранньому етапі її становлення. Процес навчання повинен відбуватися паралельно з життям, так би мовити, на матеріалах сьогодення. Тому проблема адаптації та соціалізації дітей в освітньому просторі нині, а також чинників, що визначають успішність такого процесу, має першорядне значення, оскільки сучасна українська школа покликана сприяти всебічному розвитку індивідуальності здобувача освіти як особистості та найвищої цінності суспільства. У цьому розрізі саме професійна діяльність педагогів закладу освіти суттєво впливає на ступінь соціалізації учнів, а також констатує необхідність цілеспрямовано впливати на особистість дитини, створюючи для цього психолого-педагогічні умови. Отже, метою освіти на сьогодні, відповідно до нових підходів Нової української школи, стає розвиток особистості [1]. Соціалізація людини починається з перших років життя і триває до періоду громадянської зрілості: спочатку в сім'ї, а потім у школі. «Освітня установа є другим за значимістю (після сім'ї) інститутом соціалізації і виступає для дитини справжньою моделлю суспільства...», таким чином, їй «...передається вся система соціальних вимог» [2]. Іншими словами, сучасна освіта повинна дати кожному розуміння й усвідомлення процесів, що

відбуваються в суспільстві: навколо дитини в мікропросторі, а також у широкому колі соціуму. Це є важливим для закладів освіти, адже педагоги працюють із підростаючим поколінням, найбільш відкритим для всього нового.

Аналіз досліджень і публікацій. У змісті освіти, на думку вчених, мають бути закладені механізми адаптації, життєтворчості, рефлексії, зближення, щоб соціалізація здійснювалася без значних втрат для окремої особистості. Це визначено в працях О. Бондаревської, І. Єрмакова, В. Лазарева, А. Поддякова, С. Подмазіна та інших науковців. Сутність соціалізації, її основні моделі, а також питання адаптації дитини в закладі освіти досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені: Г. Авер'янова, Т. Алексеєнко, І. Бех, Л. Виготський, О. Леонтьєва, Б. Братусь, І. Зверєва, Н. Лавриненко, М. Лукашевич, В. Москаленко, С. Дьоміна, Д. Брідж, М. Пейн, С. Хакетт, Д. Харрісон та інші. Однак проблема соціалізації й адаптації здобувачів освіти в умовах реалізації Концепції Нової української школи ще потребує напрацювань, оскільки впровадження компетентнісного підходу до навчання спричиняє низку питань, пов'язаних із новими педагогічними методиками і технологіями.

Мета статті полягає у висвітленні досвіду роботи Відокремленого структурного підрозділу Харківського приватного ліцею «Перша українська школа» Харківської області в м. Полтава (далі – ВСП «ПУШ» в м. Полтава, або Push school) по соціалізації та адаптації ліцеїстів в умовах реалізації Концепції Нової української школи.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні основним завданням закладу освіти є створення атмосфери, вільної від стресу та упереджень, де вчителі й кожна дитина можуть відчувати себе частиною колективу. Це означає, що педагоги повинні мати відповідну кваліфікацію для роботи з дітьми, особливу увагу приділяти емоційній підтримці та безперервно вдосконалюватись. При тому в закладі освіти важливо забезпечити простір для навчання та ігор, розробити зони для відпочинку й дозвілля, а також занять, орієнтованих на потреби кожної дитини. Засвоєння соціального досвіду й готовність до його збагачення формується через включення дітей у реальні відносини між собою і в мікрогрупах, а також в інших творчих об'єднаннях, представлених у PUSH school різноманітними гуртками. Так у приватному ліцеї «ПУШ» учитель створює сприятливу обстановку не тільки для навчання, але і для розвитку учня. В арсеналі PUSH school цікаві навчальні дисципліни, як-от: Stem, уроки з фінансової грамотності, англійської та німецької мов, а також Speaking club. Крім того, у ліцеї «ПУШ» працюють предметні й художні гуртки з образотворчого мистецтва й робототехніки, драматургії та вокалу, а також Science, гімнастики і футболу. У таких умовах учні не забороняють собі проявляти емоції, можуть попросити допомоги у вчителя й однокласників, не бояться задавати вчителю питання чи помилитися, через те що під час навчання в ліцеї є дослідниками на уроках та в позашкільній діяльності. Зрозуміло, що забезпечити учням психологічний комфорт може педагог, який і сам комфортно почуває себе в класі, тобто вміє виявляти емоції в соціально прийнятній формі, здатний спокійно пояснити матеріал і переконати учнів, запалити в них вогонь бажання вчитися й пізнавати. Саме в Push school створена модель інноваційної

освітньої установи, що зорієнтована насамперед на дитину, на розвиток обдарованої особистості, яка не лише ставить перед собою різноманітні цілі та завдання, але й вміє знаходити можливі шляхи їх досягнення.

Приватний ліцей «Перша українська школа» започаткована у 2020 році в м. Харків і має кілька філій: у Варшаві (2022 р.) і в Полтаві (2024 р.). У центрі уваги Push school – дитина як особистість, вільна, незалежна, особлива, творча. Особистісно зорієнтована модель навчання і виховання дитини, максимально наближена до здібностей та особливостей конкретної дитини, з посиленою увагою до системи її цінностей та інтересів задля формування в неї основ життєвої компетентності, – ідея дитиноцентризму, яку плекає колектив Харківського приватного ліцею «ПУШ». Вона є головним маркером освітнього процесу Push school в умовах реалізації Концепції Нової української школи, що базується на вихованні «вільної незалежної особистості», яка «запалюється любов'ю та керується розумом» (за Д. Дьюї) [3]. Модель особистісно зорієнтованого навчання і виховання визначають місце вчителя у спільній діяльності з дітьми в ролі ведучого, тьютора, фасилітатора чи просто партнера. Це насамперед забезпечення свободи і права дитини в усіх проявах її діяльності, урахування вікових та індивідуальних особливостей та інтересів учасників освітнього процесу, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини, практична спрямованість навчальної діяльності та взаємозв'язок особистого розвитку з її практичними досвідом, впровадження учнівського самоврядування (у «ПУШ» – ліцейського парламенту), яке передбачає свободу ідей і самостійність дитини у рамках власного світогляду та суспільства загалом [4]. Зокрема, педагогічний колектив PUSH school у своїй роботі акцентує увагу на міждисциплінарних зв'язках у навчанні, використовує сучасні методики, які сприяють розвитку навичок працювати в команді та критично мислити; також бере участь у міжнародних та всеукраїнських проєктах, у роботі МАН та в олімпіадах і творчих конкурсах; підтримує учнів через коучинговий підхід у навчанні та менторський супровід профільними зовнішніми спеціалістами (у рамках співпраці з МАН та закладами вищої освіти). У ВСП «ПУШ» англійська мова викладається вчителями з першого класу за Кембриджською системою (Cambridge English та Cambridge Exams). Крім того, педагоги проводять у закладі білінгвальні уроки, а також сприяють розвитку в дітей активної громадянської позиції та відповідального ставлення до власного життя. Своєрідним гаслом Push school є слова «*Розвиваючи здібності, формуємо інтереси*» (тут і далі – курсив авт.), а ліцейський гімн, складений самими учнями «ПУШ», містить слова: «*Ми щоранку в Push ідем... і...пливемо з учителями на одній хвилі...*», а «*в серці кожного вогонь горить*», – свідчить про тісну співпрацю і взаємодію учнівства і вчителів. Здоровий баланс *учитель-друг* дає позитивні плоди в навчально-виховній системі ліцею: діти із задоволенням ідуть до школи, де їх зустрічає увесь колектив (щоденні *ранкові зустрічі* – *ранкові кола* для всіх), упродовж цілого дня (до 17:30) вони перебувають у цікавому колі, причому, навчаються й розвиваються творчо, проводять досліди в сучасній лабораторії, вправляються на заняттях з робототехніки та Science і т. ін. Крім того, у Push school успішно проходять

тематичні тижні, як-от: Тиждень щастя, Тиждень лідерства, Тиждень літератури, Тиждень зустрічей, Тиждень Hand made, Тиждень добрих справ, Тиждень державності та єдності й т. ін., у рамках яких щодня відбуваються різноманітні заходи (створення фотозони, тематичного фотоколажу / відеоролику; акції, квести, ігри), які завершуються щоп'ятничним івентом відповідно до тематичного тижня (наприклад: івент «Станції щастя», «Літературна кав'ярня», екскурсії-квести, створення лепбука, інтелектуальна гра «Я люблю Україну» тощо). Як бачимо, спільна діяльність із дітьми, у межах їхніх інтересів і запитів, стає основою освітнього процесу, де відбувається активне пізнання й отримання знань. Крім того, педагогічний колектив приватного ліцею «ПУШ» перебуває в тісній співпраці з батьками учнів, які не тільки безпосередньо долучені до виховної діяльності закладу освіти, але й мають можливість спостерігати за розвитком своїх дітей протягом дня завдяки доступу до фотовідеогалереї в телеграм-каналі. Тому саме дотримуючись принципів дитиноцентризму та особистісно зорієнтованої моделі Нової української школи, навчально-виховне середовище в Push school є джерелом соціального розвитку учнів і становлення дитини як особистості.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, можна зробити висновки, що дитиноцентризм, як основна візія Push school, тісно переплітається з індивідуалізацією що означає максимальне розкриття можливостей кожної дитини й створення умов для її персоніфікованого розвитку й поступу в житті.

Соціалізувати дитину – це насамперед навчити її жити в злагоді із собою та навколишнім світом, а узагальненим індикатором соціалізації особистості виступає її соціальна активність. Не випадково випускник Push school – це обізнаний та інтелектуально розвинений; він креативний і творчий, має активну життєву позицію, уміє критично мислити й здатний навчатися протягом усього життя. Як результат, у майбутньому він конкурентоспроможний на ринку праці, орієнтований на співпрацю і здатний успішно долати виклики життя [5].

Задоволеність дитини міжособистісними відносинами з дорослими та з однокласниками, легкість та успішність засвоєння програмового матеріалу, її достатня самостійність при виконанні навчальних завдань і радість від процесу навчання – ось ключові складники дитиноцентричного закладу освіти Push school, що покликаний розвивати, навчати й плекати цілісну особистість.

Перспективами майбутніх досліджень можуть стати питання впровадження в освітній простір Pre Push school інноваційних методів навчання і виховання за системою Р. Штайнера (наслідування у формі гри).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ізотова Є. І. Індивідуалізація професійної діяльності педагогів і психологів і її вплив на соціалізацію молодших школярів. *Психологія і школа*. 2010. № 1. С. 24–39.
2. Сурякова М. В., Панфілова Г. Б., Скланська О. В. Соціальна психологія (з основами соціально-психологічного тренінгу): навч. посіб. Дніпро: Середняк Т. К., 2021. 150 с.

3. Члек О. В. Дитиноцентризм як головний маркер освітнього процесу в Новій українській школі. *На Урок: освітній проєкт*. 2022. URL: <https://naurok.com.ua/ditinocentrizm-yak-golovniy-marker-osvitnogo-procesu-v-noviy-ukra-nskiy-shkoli-273710.html>
4. Дитиноцентризм: погляд Нової української школи. *OSVITA.UA*. 2021. URL: <https://osvita.ua/school/method/85209>
5. 50 звичок успішних людей в інфографіці / команда авторів Моноліт Bizz. Харків : Моноліт Bizz, 2024. 112 с.

СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСІБ СТАРШОГО ВІКУ З ОБМЕЖЕНИМИ РУХОВИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ДО СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ ЖИТТЯ, ШЛЯХОМ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ ТА ЗАЛУЧЕННЯ ДО ОН-ЛАЙН ЗАХОДІВ

Корчан Наталія

Благодійна організація «Полтавський єврейський фонд Хесед Нефеш»
nataly.korchan@gmail.com,

Горулько Марина

Благодійна організація «Полтавський єврейський фонд Хесед Нефеш»
aniram3040@gmail.com

Важливо не те, в якому будинку ти живеш.
Щастя не в цьому. Важливий твій образ
думок і турбота про ближніх.
Людина повинна допомагати тим,
кому, крім неї, допомогти нікому.
Террі Гудкайнд

Соціальна інклюзія означає процес створення середовища, в якому всі люди можуть брати повну та рівну участь в економічному, соціальному, освітньому та культурному житті своїх громад. Концепція соціального залучення має багату та складну історію, яка розвивалася під впливом широкого спектру політичних, соціальних та економічних факторів [3].

Модернізація класичних моделей соціальної держави у напрямку набуття ними характеристики «цифрові», видається можливою за досягнення достатнього рівня цифрової грамотності усіх громадян, зокрема й похилого віку.

Цифровізація дає цій віковій групі додаткові можливості навчатися, залишатися активними членами спільноти, особливо, якщо їхня фізична мобільність з якихось причин обмежена. Технології здатні запобігти сегрегації осіб похилого віку, спростити передачу інформації [4].

Можливість користуватися цифровими послугами здатна позитивно вплинути на життя літніх людей, покращити його якість, підвищити персональну незалежність[5].

Постановка проблеми. У сучасному світі люди похилого віку стикаються з викликами, які супроводжують процеси інновацій та цифровізації,